

Poznań, dnia 22 września 2023 r.

Dr hab. Dariusz Nowak, prof. UEP
Katedra Zarządzania Zasobami Przedsiębiorstwa
Instytut Zarządzania
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

Ocena osiągnięć naukowych dr inż. Ewy Jadwigi Lipińskiej w związku z postępowaniem w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości

Podstawa formalna przygotowania recenzji

Podstawą formalną przygotowania recenzji jest pismo Przewodniczącej Rady Dyscypliny Nauki o Zarządzaniu i Jakości Politechniki Rzeszowskiej im. Ignacego Łukaszewicza, pani dr hab. Krystyny Kmiotek, prof. PRz, z dnia 24 lipca 2023 roku, w sprawie powołanie mnie na recenzenta w postępowaniu dotyczącym nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości dr inż. Ewie Jadwidze Lipińskiej.

Podstawą do przeprowadzenia oceny osiągnięć są następujące prace i dokumenty przedłożone przez Habilitantkę, w tym:

- wniosek o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego wraz z dokumentacją,
- dane wnioskodawczyni,
- autoreferat przedstawiający opis dorobku i osiągnięć w pracy naukowo-badawczej, organizacyjnej oraz popularyzującej naukę,
- wykaz osiągnięć naukowych stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości,
- główne osiągnięcie naukowe tj.: monografia pt. *Zarys teorii państwa jako organizacji bezpiecznej ekologicznie w badaniach empirycznych*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2022, (ISBN 978-83-7934-598-4),
- informacji o uprzednim ubieganiu się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (skan Uchwały nr 114/2015),
- informacji o nadaniu stopnia doktora nauk technicznych w dyscyplinie inżynieria środowiska (skan dyplomu).

Oceny merytorycznej osiągnięć naukowych dokonałem zgodnie z:

1. Kryteriami określonymi w art. 219, ust. 1, ustawy z dnia 20 lipca 2018 r., Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018, poz. 1668 z późn. zm.), która brzmi:

Katedra Zarządzania Zasobami
Przedsiębiorstwa
Instytut Zarządzania
al. Niepodległości 10,
61-875 Poznań
tel. + 48 854 31 14
kzz@ue.poznan.pl

Stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która:

- 1) posiada stopień doktora;
- 2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny w tym, co najmniej:
 - a) 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2, pkt 2 lit. a, lub
 - b) 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopiśmie naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b, lub
 - c) 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;
- 3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

2. Zasadami ustalonych przez Radę Dyscypliny Nauki o Zarządzaniu i Jakości Politechniki Rzeszowskiej im. Ignacego Łukasiewicza.

Podstawowe informacje o przebiegu pracy naukowo-zawodowej dr inż. Ewy Jadwigi Lipińskiej

Dr inż. Ewa Jadwiga Lipińska jest absolwentką Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie, gdzie w 2000 roku uzyskała tytuł *magistra* na Wydziale Wiertnictwa, Nafty i Gazu, na podstawie pracy magisterskiej pt.: *Koncepcja przemysłowego składowania odpadów komunalnych z uwzględnieniem produkcji biogazu w regionie krośnieńskim województwa podkarpackiego*. W tym samym roku Habilitantka uzyskała dyplom w zakresie Zarządzania i przedsiębiorczości w oświacie, nadany przez Kolegium Zarządzania Akademii Ekonomicznej im. Karola Adamieckiego w Katowicach, w ramach 3-semestralnych studiów podyplomowych. Stopień naukowy doktora nauk technicznych w dyscyplinie inżynieria środowiska, nadano jej uchwałą Rady Wydziału Geodezji Górniczej i Inżynierii Środowiska w Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie, z dnia 15 października 2006 roku. Podstawą nadania stopnia była rozprawa doktorska pt.: *Gospodarka odpadami w gminie w świetle standardów europejskich*, przygotowana pod kierunkiem prof. dr hab. inż. Macieja Mazurkiewicza. Recenzentami w przewodzie doktorskim byli prof. dr hab. inż. Marian Tadeusz Mazur oraz prof. dr hab. inż. Krystyna Maria Czaplicka-Kolarz.

W związku z powyższym Habilitantka spełnia pierwsze z wymagań stawianych osobom ubiegającym się o stopień doktora habilitowanego, zawarty w art. 219 ust. 1, Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r., Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, czyli posiada stopień doktora, co potwierdza kopia dyplomu.

Dr inż. Ewa Jadwiga Lipińska w 2015 roku ubiegała się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Rada Wydziału Geodezji Górniczej i Inżynierii Środowiska, uchwałą nr 114/2015, z dnia 24 września 2015 roku, odmówiła Jej nadania stopnia doktora habilitowanego nauk technicznych w dyscyplinie inżynieria środowiska.

Należy podkreślić, że, dr inż. Ewa Jadwiga Lipińska charakteryzuje się bardzo dużym doświadczeniem zawodowym. Aktualnie, od dnia 1 października 2017 roku do dziś, jest pracownikiem Politechniki Rzeszowskiej im. Ignacego Łukasiewicza, na stanowisku adiunkta, w grupie pracowników badawczo-dydaktycznych. Ponadto, prowadziła działalność dydaktyczną na kilku uczelniach, w tym: Państwowej Wyższej Szkole Wschodnioeuropejskiej w Przemyśle, Wyższej Szkole Inżynieryjno-Ekonomicznej w Rzeszowie, Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w

Krośnie, na stanowiskach asystenta, wykonawcy, wykładowcy i starszego wykładowcy. Prócz pracy dydaktycznej, dr inż. Ewa Jadwiga Lipińska, charakteryzuje się bardzo dużym doświadczeniem praktycznym. Pełniła wiele funkcji, zajmowała również wiele stanowisk, począwszy od referenta i starszego referenta w Zakładach Przetworów Owocowo-Warzywnych w latach 1982-1990, poprzez inspektora i starszego inspektora w Kuratorium Oświaty w Krośnie i Rzeszowie w latach 1990-2000 oraz zastępcy Podkarpackiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska i dyrektora w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w latach 2008-2016, a kończąc na stanowisku eksperta w Urzędzie Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego w latach 2016-2017. Była również kierownikiem dwóch projektów badawczych finansowanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a także ekspertem w Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości oraz Narodowym Centrum Badań i Rozwoju.

Posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny

Habilitantka, jako szczególne osiągnięcie naukowe wskazała monografię pt.: *Zarys teorii państwa jako organizacji bezpiecznej ekologicznie w badaniach empirycznych*. Monografia ta została wydana nakładem wydawnictwa Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2022. Recenzentami wydawniczymi byli dr hab. Ewa Malinowska, prof. UŁ oraz prof. dr hab. inż. Andrzej Jasiński. Praca liczy 527 stron, z czego zasadnicza część obejmuje 466 stron. Monografia składa się z przedmowy, wstępu, dwóch części, z których pierwszy liczy 7 rozdziałów, a druga 4 rozdziały, zakończenia, bibliografii, spisu rycin i tablic, dwóch załączników oraz streszczenia w języku polskim i angielskim.

Pierwsza część, składająca się z 5. rozdziałów zasadniczych i jednego syntetyzującego, skupia się na teoretycznej charakterystyce pięciu nurtów (Autorka podaje 4, s. 11), w ramach których powinna toczyć się dyskusja na temat rozwoju państwa jako organizacji bezpiecznej ekologicznie. Jej zdaniem dyskusja ta obejmuje:

- problematykę transformacji prowadzących do konfrontacji i zbliżenia między państwami, i narodami,
- kwestie bezpieczeństwa ekologicznego jako złożonej, wielopoziomowej i wielowątkowej koncepcji,
- rozważania dotyczące koncepcji odpowiedzialności społecznej i teorii dóbr publicznych,
- koncepcje zrównoważonego rozwoju, która jest implikowana przez sprawiedliwość społeczną i współodpowiedzialność,
- zarządzanie środowiskowe inspirowane bezpieczeństwem ekologicznym, w sposób zintegrowany i ze stanowisk systemowych.

W części drugiej, w skład której wchodzi cztery rozdziały, Autorka zarekomendowała ilustrację empiryczną, skoncentrowała się również na niektórych aspektach związanych z pozytywnymi wdrożeniami rozwoju miast, a także odniosła się do implementacji przez miasta aspektów środowiskowych, w kontekście uniwersalizmu bezpieczeństwa ekologicznego jako narzędzia rozwoju państwa.

W zakończeniu zaprezentowała autorskie wnioski odnoszące się do wyzwań, jakimi jest spójność koncepcji bezpieczeństwa ekologicznego, odpowiedzialności społecznej, zrównoważonego rozwoju i zarządzania środowiskowego.

Strukturę pracy oceniam pozytywnie, w mojej opinii, monografia stanowi spójną, kompleksową i merytorycznie uzasadnioną całość, w której poszczególne części i rozpatrywane w nich problemy wzajemnie się przenikają i uzupełniają, tworząc uniwersalną płaszczyznę rozważań.

Autorka, w ocenianej monografii, skupiła się na problematyce dotyczącej implikacji, wynikających z rozwoju miast regionalnych na rzecz państwa jako organizacji bezpiecznej ekologicznie. Implikacje te umożliwiają wdrażanie bezpieczeństwa ekologicznego, opartego na odpowiedzialności społecznej, zrównoważonym rozwoju i zarządzaniu środowiskowym. W przedmowie Habilitantka identyfikuje dwie luki badawcze, będące podstawą dalszych dociekań. Pierwsza odnosi się do kwestii związanych z planowaniem rozwoju miast w kontekście wyzwań związanych z bezpieczeństwem ekologicznym. Istotnym problemem, zdaniem Autorki, jest różnica między strategiami rozwoju miast, w których kładzie się nacisk na integrację obszarów rozdzielonych barierą przestrzenną, a koncepcją spójności miasta i jego regionu, w której dominują inercje struktur, opóźniających rozwój obszarów położonych poza granicami administracyjnymi miasta. Druga dotyczy braku w polskiej rzeczywistości powszechnie przyjętej koncepcji rozwoju państwa bezpiecznego ekologicznie, jak i metod oceny bezpieczeństwa ekologicznego państwa. Zidentyfikowane luki uważam za poprawne, merytorycznie uzasadnione, zwłaszcza biorąc pod uwagę zachodzące zmiany klimatyczne, środowiskowe, globalizację, regionalizację i inne uwarunkowania społeczne. Problematyka ta ma charakter dynamiczny, zmienny w czasie i przestrzeni, stąd jej wybór przez dr inż. Ewę Jadwigę Lipińską uważam za właściwy, zwłaszcza w kontekście braku szerszych opracowań dotyczących metodyki oceny bezpieczeństwa ekologicznego państwa.

We wstępie, stanowiącym jednocześnie rozdział pierwszy, Autorka zajmuje się kilkoma kwestiami. Pierwsza dotyczy miejsca państwa bezpiecznego ekologicznie w nauce światowej i polskiej. Habilitantka, na podstawie studiów literaturowych, uzasadnia wybór przedmiotu i podmiotu swoich badań, wskazując jednocześnie na kilka bardzo istotnych problemów. Dotyczą one między innymi miejsca państwa w systemach globalizacji i regionalizacji, globalnych problemów środowiskowych postrzeganych jako problemów lokalnych, procesu konkurencji, przyczyniających się do wzrostu zorientowania organizacji państwa na zysk, stosowania norm społeczno-środowiskowych, a także wolności rozpatrywanej przez pryzmat ochrony środowiska i praw człowieka. W drugiej części przedmiotem jej zainteresowań jest rozwój państwa jako organizacji bezpiecznej ekologicznie. W części tej, prócz wyjaśnienia z różnych perspektyw pojęcia państwa, zwraca uwagę na fakt, że wykorzystanie lub ograniczenie wykorzystania zasobów środowiska państwa opiera się na trzech czynnikach ekonomicznych, w tym: kosztach, zasobach środowiska oraz zachowaniach społecznych. Ponadto, moim zdaniem słusznie zauważa, że państwo prowadzi działalność regulacyjną, która opiera się na pięciu celach usprawniania gospodarki, to jest: niskiej stopie inflacji, małym bezrobociu, wysokiej płacy, dążeniu do prywatyzacji państwowych organizacji oraz pomocy państwa w osiągnięciu poczucia bezpieczeństwa (ekologicznego). Integralny aspektem tej części pracy jest wskazanie na szczególną rolę wspólnot samorządowych, tworzących podstawową jednostkę samorządu terytorialnego – gminę. Jednostki te, poprzez swoje zróżnicowane funkcjonowanie zaspokajają potrzeby własne państwa, co przyczynia się do zakłócenia konstytucyjnego bezpieczeństwa ekologicznego i konstytucyjnego zrównoważonego rozwoju. Zaprezentowane rozważania uważam za ciekawe, interesujące, stanowiące jednocześnie wprowadzenie do dalszych części monografii.

Bardzo interesująca jest kolejna część, w której zamiarem Autorki było omówienie przedmiotu i celu książki. Zgodnie ze sformułowaniem na stronie 26, przedmiotem zainteresowań Habilitantki jest „zarys teorii rozwoju miast i ich regionów jako organizacji bezpiecznych ekologicznie, a również zatem jako zarys teorii rozwoju państwa jako organizacji bezpiecznej ekologicznie”. Tak sformułowany przedmiot, w mojej opinii jest czytelny, wskazujący jednocześnie na dalszy tok

postępowania badawczego. Pewne wątpliwości mam natomiast do celu lub celów pracy. Z jednej strony Habilitantka za cel opracowania przyjmuje wyznaczenie ram teoretycznych rozwoju państwa jako organizacji bezpiecznej ekologicznie, z drugiej wskazuje, że „*głównym celem niniejszej monografii jest pomoc w zrozumieniu znaczenia definicji bezpieczeństwa ekologicznego miasta, odpowiedzialności społecznej miasta, zrównoważonego rozwoju miasta i zarządzania środowiskowego miastem, na podstawie badań teoretycznych i empirycznych*” (s. 26). Z analizy tekstu trudno wywnioskować, który z podanych celów ma charakter nadrzędny, porządkujący tok postępowania badawczego zaprezentowany w monografii. Ponadto, uważam, że tak sformułowane cele są mało ambitne, o małym zabarwieniu naukowym, zwłaszcza biorąc pod uwagę zwrot: „*pomoc w zrozumieniu*”. Uważam, że większość osób zajmujących się tematyką bezpieczeństwa ekologicznego nie ma większych problemów ze zrozumieniem nawet bardzo złożonych definicji. Prawdopodobnie takie sformułowanie celu monografii wiąże się z zamiarem Autorki, którym było „*napisanie opracowania w taki sposób, aby mogło ono spełniać kryteria podręcznika akademickiego*” (s. 25). Zabieg ten uważam za niewłaściwy, zwłaszcza biorąc pod uwagę awansowy charakter ocenianej monografii. Jednocześnie chciałbym podkreślić, że prawidłowe zdefiniowanie celu głównego pracy, jak i celów pomocniczych stanowi jeden z najważniejszych aspektów każdej monografii, pozwala bowiem określić zarówno zamiary i intencje badacza, jak i główną ideę pracy badawczej.

Bardziej logiczny cel swoich badań Habilitantka podaje w Autoreferacie, w którym formułuje zarówno cel naukowy, którym było „*wyznaczenie, na przykładzie miast regionalnych Polski, jednolitych ram teoretycznych rozwoju państwa jako organizacji odpowiedzialnej za życie i zdrowie jego mieszkańców oraz ochronę środowiska przyrodniczego*”, jak i użyteczny, za który przyjęła „*wskazanie nowego podejścia (a nie pomoc w zrozumieniu (p.r.) do znaczenia definicji bezpieczeństwa ekologicznego państwa (na przykładzie miast regionalnych), odpowiedzialności społecznej miasta, zrównoważonego rozwoju miasta i zarządzania środowiskowego miastem, na podstawie badania empirycznego*”. Szkoda, że tak zdefiniowanych celów nie uwzględniła w monografii.

Dodatkowo należy zaznaczyć, że nieprawidłowo zdefiniowane celu głównego ma również swoje konsekwencje w brak celów szczegółowych, w tym teorio-poznawczych, empirycznych i aplikacyjnych. Ich szczegółowe określenie z jednej strony znacznie ułatwiłoby odbiór treści, z drugiej uchroniło Autorkę przed poruszaniem problemów niezwiązanych bądź luźno związanych z tematyką monografii. Istotnym mankamentem ocenianej monografii jest również brak zdefiniowania problemów badawczych, które pozwoliłyby zredukować zidentyfikowane na podstawie badań literaturowych luki badawcze oraz określić oryginalność i znaczenie tematu pracy. Problemy badawcze stanowią niezwykle istotny aspekt każdej pracy naukowej, prezentują bowiem odpowiedź na pytanie co będzie badane, w jak sposób, z jakiej perspektywy, w jakim kontekście i pod jakim kątem, a także pozwalają określić jakość i wymiar pewnej niewiedzy. Autorka formułuje natomiast 10 pytań pomocniczych. Z kontekstu pracy trudno jednak wywnioskować, czy pytania te dotyczą celu bądź celów pracy, czy związane są z „*wartością, jaką polityką rozwoju państwa wnosi do społeczeństwa obywatelskiego*” (s. 28). Sformułowane pytania uważam za logiczne, moim zdaniem, mogłyby stanowić element formularza badawczego, przeznaczonego do praktyków zajmujących się przedmiotową kwestią.

W pracy przyjęto również wiodącą hipotezę mówiącą, że: „*konceptcja państwa jako organizacji bezpiecznej ekologicznie opiera się na koncepcji miasta jako przedmiotu poznania – w przeciwieństwie do miasta jako narzędzia działania (Ravetz 2016)*.” (s. 26). Z kontekstu trudno jednak wywnioskować, czy jest to autorskie stwierdzenie, czy przywołanego w bibliografii Ravetza. Dodatkowo sformułowano hipotezę szczegółową, w której Autorka stwierdza, że „*rozwój państwa*

bezpiecznego ekologicznie opiera się na rozwoju miast bezpiecznych ekologicznie” (s. 26). W moim przekonaniu zarówno hipoteza główna, jak i szczegółowa nie mają charakteru założenia dotyczącego relacji między zmiennymi wymagającymi weryfikacji. Wskazanych założeń nie można zweryfikować, są one mało precyzyjne, nie wskazano również odpowiednich metod, które pozwoliłyby przyjęte hipotezy przetestować. Sformułowania te można natomiast traktować jako pewne tezy, dla których Autorka monografii szukać będzie uzasadnienia.

Pewne wątpliwości mam również do sformułowania mówiącego, że książka „*jest pisana dla czytelnika polskiego, z punktu widzenia jego zainteresowań i tradycji kulturowych*” (s. 27). Autorka nie przedstawiła żadnych argumentów przemawiających za takim stwierdzeniem. Z punktu widzenia rozwoju nauki i zainteresowań osób reprezentujących różne ośrodki naukowe, z różnych stron świata nie widzę żadnych ograniczeń, które wykluczyłyby ich z grona czytelników.

W kolejnej części wstępu Habilitantka prezentuje terminologię, w ramach której prezentuje zarówno znane, jak i mniej popularne definicje pojęć dotyczących kwestii poruszanych w monografii.

W ostatniej części skupia się natomiast na praktyce badawczej, w ramach której omówiła między innymi problem dotyczący programowania badania, obserwacji, opracowania i opisu materiału statystycznego oraz refleksje badawcze. Część tą oceniam pozytywnie, Autorka zaprezentowała procedurę badawczą, w tym wybór podmiotów do badań, który miał charakter celowy, dotyczący najlepiej rozwiniętych miast w Polsce. Szkoda, że mimo zapowiedzi, Autorka nie podała tematu badań, zakresu podmiotowego, źródeł danych z formami, terminami i częstotliwością ich zbierania. Pozytywnie oceniam również kolejne części, w których Habilitantka omówiła materiały będące podstawą dociekań naukowych. Pochodziły one z czterech źródeł, w tym prezentacji konferencyjnych, recenzowanych czasopism, monografii i raportów o cechach uniwersyteckich, przemysłowych lub organizacyjnych, „*strategii rozwoju miast*” regionalnych w Polsce, programów ochrony środowiska miast regionalnych w Polsce oraz krajowego „*Rejestru EMAS – listy organizacji zarejestrowanych w systemie ekozarządzania i audytu*”. Integralnym źródłem, który moim zdaniem stanowi atut przeprowadzonych badań, był autorski kwestionariusz, zatytułowany „*model zintegrowanego systemu ekozarządzania i audytu miast z celami zrównoważonego rozwoju miast i odpowiedzialności społecznej miast*”. Kwestionariusz składa się z ośmiu rozbudowanych części, w których zawarto szereg istotnych problemów związanych z tematyką badania. Jego wzór zamieszczono w załączniku nr 2. Oceniając dobór źródeł uważam, że był on prawidłowy, umożliwiający zrealizowanie zamierzeń badawczych.

W ostatnim punkcie wstępu Autorka skupiła się na opisie statystycznym, podkreślając, że zastosowano wielokryterialną analizę porównawczo-opisową zgromadzonego materiału. W tym miejscu chciałbym zaznaczyć, że pewnym mankamentem ocenianej monografii jest bardzo uboga szata graficzna, w całej książce zaprezentowano zaledwie 8 rycin i 13 tabel. Habilitantka zdaje sobie natomiast sprawę z ograniczeń związanych z przeprowadzonym badaniem, które zaprezentowała w części zatytułowanej „*Refleksja badawcza*”. Sumując ocenę dotyczącą praktyki badawczej uważam, że jest ona dostateczna, zawiera bowiem większość elementów związanych z planowanym procesem badawczym.

Jak zaznaczono oceniana monografia składa się z dwóch zasadniczych części. W pierwszej zawarto teoretyczne rozważania na temat zarysu państwa jako organizacji bezpiecznej ekologicznie. Habilitantka swoje teoretyczne rozważania rozpoczyna od omówienia istoty i natury inteligentnego miasta. W pierwszej kolejności wyjaśnia i poddaje krytycznej analizie kilka pojęć, takich jak: miasto i jego region, obszar miejski, urbanizacja, miasto postępowe itp., a następnie przedstawia i poddaje krytycznej dyskusji szereg definicji dotyczących inteligentnego miasta, w tym zarówno tych popularnych i zrozumiałych, jak i tych, które w dyskursie naukowym pojawiają się znacznie rzadziej.

Po krytycznej prezentacji wybranych definicji, dalsze rozważania koncentrują się na cechach i uwarunkowaniach, które powodują, że miasto staje się odpowiedzialne społecznie, inteligentne i zrównoważone. W kolejnej części, która stanowi kontynuację wcześniejszych rozważań, omawia sfery publiczne miasta z perspektywy ich wartości. Zwraca uwagę na fakt, że mogą one być analizowane z różnych, czasami sprzecznych, punktów widzenia. Rozdział kończy swoiste podsumowanie, w którym Habilitantka formułuje własną definicję „*inteligentnego miasta*”, która jej zdaniem opiera się na potrzebach przestrzeni społecznej, dziedzictwa kulturowego i interesantów miasta. Zaprezentowane w rozdziale rozważania uważam za logiczne i spójne. Autorka wnikliwie rozpatruje kwestie terminologiczne i definicyjne, ponadto zestawia porównawczo analizowane zagadnienia, co nadaje im przejrzystości i czytelności.

W rozdziale trzecim przedmiotem analizy jest niepewność bezpieczeństwa ekologicznego. W pierwszej kolejności Autorka stara się ocenić status konstytucyjności bezpieczeństwa ekologicznego, które analizuje z perspektywy różnych praw, uwarunkowań i sytuacji. W swoich rozważaniach szczególną uwagę poświęca zagadnieniu bezpieczeństwa, które prezentuje z punktu widzenia różnych ujęć, w tym zarówno tradycyjnych, rzeczowych, jak i praktycznych. Moim zdaniem tak szczegółowa prezentacja pojęcia, uwzględniająca poglądy wielu autorów, reprezentujących różne instytucje i środowiska, stanowi duży atut ocenianej monografii. W drugim podrozdziale kontynuuje rozważania dotyczące bezpieczeństwa, skupiając się na jego wartości, a także kwestiach zagrożeń w ochronie osób i środowiska. Problem omawia poprzez wskazanie i definiowanie określonych pojęć, takich jak: sytuacja kryzysowa, niekorzystne zdarzenie, klęska żywiołowa, katastrofa itp. Należy podkreślić, że Autorka nie tylko dokonuje krytycznego przeglądu literatury, ale również formułuje wiele użytecznych i polemicznych wniosków, które mogą być przedmiotem twórczej dyskusji. Również ciekawe, o dużej wartości poznawczej są kwestie przedstawione w kolejnej części, w której przedstawiono wyniki analizy dotyczącej związku między wzrostem gospodarczym a powiązаныmi wpływami na środowisko i rozszerzeniem zakresu informacji o skutkach w ekosystemach. Habilitantka wskazuje na ujemne i gwałtowne oddziaływania powodowane przez człowieka, które są konsekwencją braków w edukacji, błędami w rozumowaniu, a także nieumiejętność przewidywania wydarzeń. Zwraca przy tym uwagę na rolę polityki ekologicznej państwa, globalną politykę ekologiczną, sojuszy międzynarodowych w kontekście wpływu na środowisko, decyzje administracyjne itp. Jej zdaniem wszystkie wskazane działania nie są wystarczające i nie zapewniają efektywnej dbałości o system ekologiczny. Rozdział kończy konkluzja, w której Autorka słusznie zaznacza, że „*aktem postępu cywilizacyjnego w pokonywaniu trudności w ustalaniu systemów zarządzania bezpieczeństwem na obszarach zurbanizowanych, zależnych od społeczeństwa w nich umiejscowionych, może być powszechna identyfikacja aspektów środowiskowych tych obszarów*” (s. 113).

W rozdziale czwartym Habilitantka kontynuuje teoretyczną kwerendę, koncentrując się na odpowiedzialności społecznej w kontekście niepewności. W podrozdziale pierwszym omawia definicje sprawiedliwości społecznej przez pryzmat dwóch aspektów ekonomicznych, tj.: dobrowolna nadmierna zgodność działalności organizacji państwowych i prywatnych ze standardami ochrony środowiska oraz dobrowolne angażowanie się organizacji państwowych i prywatnych w zachowania altruistyczne. Następnie płynnie przechodzi do analizy definicji równości, w tym równości szans. Swoje rozważania obrazuje wieloma przykładami, przykładowo przytacza słowa papieży Piusa XI, Piusa XII i Jana XXIII, którzy komentowali zagadnienia związane ze sprawiedliwością społeczną. W kolejnym podrozdziale kontynuuje wątek dotyczący sprawiedliwości społecznej wskazując na odpowiedzialność społeczną. Analizowany problem jest stosunkowo obszerny, obejmuje swoim zakresem wiele aspektów, począwszy od uwarunkowań ekonomicznych, prawnych, etycznych i

filantropijnych, poprzez filozofię rozwoju lub sposobów działania społecznego, a kończąc na zagadnieniach społecznych rozwiązywanych przez gospodarkę, to jest konsumpcji, produkcji i usługach środowiska przyrodniczego. Kolejnym poruszonym wątkiem, wpisującym się w problematykę monografii jest analiza modeli odpowiedzialności społecznej. Autorka, na podstawie bogatych studiów literaturowych omawia wiele koncepcji, wskazując ich cechy i atrybuty. Zaprezentowane problematyka była podstawą analizy definicji odpowiedzialności społecznej, którą zaprezentowano w kolejnym podrozdziale. W tym miejscu należy zgodzić się z Autorką, która mówi, że: *„Koncepcja odpowiedzialności społecznej jako jedynie racjonalna z punktu widzenia całego państwa, jego regionów i miast, w kontekście wyzwań związanych z rozwojem gospodarczym i społecznym jest globalną integracją”* (s. 131). Bardzo ciekawe zagadnienia Habilitantka prezentuje również w kolejne części, w której skupia się na współodpowiedzialności wskazując, że wszyscy funkcjonujący w społeczeństwie mają określone obowiązki w zakresie zarządzania w sytuacji klęsk czy kataklizmów. Podsumowując rozważania zawarte w rozdziale czwartym uważam, że są one wystarczające, prawidłowo uargumentowane, wzajemnie kompatybilne, stosunkowo dobrze obrazujące merytoryczne treści w nich zawarte. Stanowią jednocześnie odpowiednie tło dalszych analiz, w tym przede wszystkim tych, które zawarto w części empirycznej.

Wysoką wartością poznawczą charakteryzuje się również kolejny rozdział, w którym dr inż. Ewa Jadwiga Lipińska dokonała kompleksowej prezentacji zagadnień związanych z niepewnością zrównoważonego rozwoju. Omówienie problematyki zaczyna od analizy konsumpcji dóbr, podkreślając negatywny wpływ działalności gospodarczej na stan i jakość przyrody oraz na ludzi i na równowagę przyrodniczą. Przeprowadzona analiza, oparta na gruntownie przeprowadzonych badaniach literaturowych, wzbogacona jest trafnymi komentarzami i uwagami Autorki. Należy również zaznaczyć, że wartość dodaną tej części monografii stanowi rzetelne omówienie definicji dóbr prywatnych i publicznych oraz globalnych dóbr publicznych i wynikających z nich dóbr politycznych. Na uwagę zasługuje również prezentacja trzech warunków skłaniające do bieżącego używania nieodnawialnych dóbr wolnych – pod pozorem naruszania dobrobytu innych w kontekście trwałości rozwoju międzypokoleniowego. Dalsze rozważania Habilitantki skupiają się na szerokim przeglądzie definicji dotyczących zrównoważonego rozwoju. Swoje refleksje rozpoczyna od rysu historycznego wskazując, że problem ten pojawił się już w pierwszej połowie lat 70. XX wieku, a następnie dyskutuje go z różnych perspektyw. Dodatkowo, w ramach omawiania pojęcia zrównoważonego rozwoju, Autorka prezentuje pojęcia powiązane, przykładowo takie jak: trwały rozwój, jakość życia, równowaga przyrodnicza, ekorozwój itp. Umiejętna prezentacja kilkudziesięciu definicji zrównoważonego rozwoju oraz ich rzeczowa analiza, moim zdaniem, stanowi duży atut ocenianej monografii. Analiza ta była podstawą kolejnej części, w której dr inż. Ewa Jadwiga Lipińska prowadzi krytyczną dyskusję na temat form zrównoważonego rozwoju, zwracając uwagę jednocześnie na bogactwo oferowanych form teoretycznych i na postęp jaki dokonał się w koncepcji zrównoważonego rozwoju. Problematyk ta kontynuowana jest również w kolejnej części rozdziału piątego, w którym przedmiotem zainteresowań Autorki jest filozofia zarządzania zrównoważonym rozwojem. Prezentowane refleksje, opinie i wnioski są trafne i wyważone, charakteryzują się również dużą wartością poznawczą. Na uwagę zasługuje również sformułowanie przez Habilitantkę, na podstawie Rezolucji Sejmu z 1999 roku, własnej definicji zrównoważonego rozwoju, w której akcentuje równoprawność w procesie zaspokajania współczesnych i przyszłych potrzeb społecznych.

W szóstym rozdziale Autorka zaprezentowała bardzo interesujące kwestie dotyczące niepewności zarządzania środowiskowego. Punktem wyjścia była problematyka dotycząca zarządzania miastem, które zdaniem Autorki ma perspektywę długoterminową i opiera się na trzech podejściach. Ważnym aspektem rozważań jest prezentacja definicji aspektów środowiskowych oraz omówienie procesów

tradycyjnego kształtowania i przekształcania struktur przestrzennych miast. W rozdziale tym Habilitantka skupiła się ponadto na kwestiach dotyczących zmian zachodzących w kulturze zarządzania, w tym komentuje argumenty mające znaczenie w potrójnym rozwoju państwa, w kontekście pojęcia odpowiedzialnego społecznie i zrównoważonego rozwoju zarządzanego środowiskowo oraz prezentuje koncepcję „ekologicznej” gospodarki miasta. Sumując, chciałbym podkreślić, że problematyka zaprezentowana w rozdziale jest opracowana na podstawie bogatych źródeł literaturowych, stanowi ciekawe i interesujące źródło informacji, mogące być przedmiotem twórczej dyskusji i polemiki.

Ostatni rozdział teoretyczny prezentuje ujęcie syntetyzujące. Autorka koncentruje się na dwóch aspektach, pierwszy dotyczy rozwoju państwa bezpiecznego ekologicznie, drugi ideologicznych aspektów środowiskowych. W ramach pierwszego problemu omawia mechanizmy integracyjne polityk, wskazując na konieczność zaangażowania rządu w tworzenie, wdrażanie i kontrolę przestrzegania prawa oraz innych mechanizmów odnoszących się do społecznych, ekonomicznych i ekologicznych aspektów życia na obszarach miejskich. W drugim prezentuje i dyskutuje przesłanki dotyczące roli i rangi aspektów środowiskowych w kontekście obszarów miejskich.

Wyniki badań literaturowych zaprezentowane w rozdziałach teoretycznych uważam za poprawnie przeprowadzone, identyfikują bowiem luki badawcze, których wypełnienie wymagało zaawansowanych prac badawczo-koncepcyjnych. Przegląd aktualnych trendów i efektów badań dotyczący szeroko rozumianego rozwoju państwa jako organizacji bezpiecznej ekologicznie zostały przygotowane poprawnie i sumiennie. Autorka przeprowadziła zaawansowane badania literaturowe, oparte na prawidłowo dobranej literaturze polskiej i zagranicznej, co świadczy o jej dobrej orientacji w podjętej problematyce. Rozważania te stanowią dobrą podstawę do analizy wyników badań empirycznych, które zaprezentowano w drugiej części pracy.

Drugą część monografii pt.: *Zarys teorii państwa jako organizacji bezpiecznej ekologicznie w badaniach empirycznych*, zatytułowano: *Ujęcie empiryczne: wpływ miast regionalnych na bezpieczeństwo ekologiczne*. Część ta składa się z czterech powiązanych merytorycznie rozdziałów. W mojej opinii brakuje jednak części metodycznej, w której należało zaprezentować najważniejsze aspekty prowadzonych badań, w tym celów częściowych, problemów badawczych, a także przyjętych metod, technik, czy narzędzi badawczych. Ich prawidłowe sformułowanie uporządkowałoby strukturę pracy, podniosło jej wartość poznawczą i przyczyniło do czytelnej prezentacji zamierzeń Habilitantki.

W rozdziale ósmym Autorka omawia politykę ochrony środowiska w zarządzaniu miastami z perspektywy przeprowadzonych badań. Analizę empiryczną przeprowadziła na podstawie aktualnych koncepcji rozwoju 18 miast regionalnych Polski. Źródłem danych były trzy bazy, w tym: strategie rozwoju miast, rejestr EMAS – lista organizacji zarejestrowanych w systemie ekozarządzania i audytu oraz kwestionariusze ankiety. Dobór źródeł uważam za poprawny, mimo, że poziom zwrotności w pełni wypełnionych ankiet, zgodnie z deklaracją Autorki, wyniósł zaledwie 17%. Habilitantka skrupulatnie omawia uzyskane informacje dotyczące poszczególnych miast, formułując jednocześnie krytyczne, jednak rzeczowe wnioski i komentarze. Skupia się zarówno na ujęciu retrospektywnym, omawiając stan zastany, jak i na zamierzeniach i inicjatywach, będących często elementami polityki danego ośrodka. Rzeczowa analiza kwestionariuszy pozwoliła Jej wskazać kierunki możliwych zmian i zadania, jakie są niezbędne do podjęcia i realizacji przez miasta regionalne, w kontekście zarządzania środowiskowego. W rozdziale tym Autorka monografii prezentuje również wyniki przeglądu krajowego rejestru EMAS, głównie z perspektywy zaangażowania poszczególnych jednostek w proces wdrażania koncepcji zrównoważonego rozwoju miasta. Ponadto analizie poddała 18 polityk rozwoju miast regionalnych i 18 strategii rozwoju tych miast, jako dokumentów długoterminowego planowania. Analiza ta pozwoliła Jej zidentyfikować 16 polityk rozwoju miast regionalnych oraz 13

problemów środowiskowych, a także stwierdzić, że rozwój miast regionalnych opiera się na 18 subpolitykach. Identyfikację wskazanych elementów należy uznać za wartość dodaną wynikającą z prowadzonych badań. W podrozdziale tym Autorka omawia również różne programy i polityki państwa, które uzupełniają wcześniejszą analizę. W kolejnej części rozdziału Habilitantka odnosi się do problemu równości szans i spójności społecznej w rozwoju miast-regionów, wychodząc ze słusznego założenia, że *„krajowy system zarządzania środowiskowego miastami i ich regionami wymaga uwzględnienia nie tylko uwarunkowań ekonomicznych, społecznych i środowiskowych regionów, ale także wymaga on uwzględnienia skutków braku spójności oceny różnych polityk i programów rozwoju regionów i ich obszarów miejskich i wiejskich”* (s. 283). Prezentacja wyników badań jest na ogół logiczna, dr inż. Ewa Jadwiga Lipińska omawiany problem wyjaśnia przez pryzmat wykluczenia społecznego, a następnie płynnie przechodzi do charakterystyki bezpieczeństwa ekologicznego i powiązanych z nim problemów, w tym definicyjnych. Omawiany podrozdział w znacznej części oparty jest na analizie literatury, co w pewnym sensie kłóci się z zapowiedzią Autorki, o jego empirycznym charakterze. Zastosowany zabieg powoduje, że trudno podzielić monografię na część teoretyczną, będącą wynikiem badań literaturowych, i część empiryczną, w której należało się skupić przede wszystkim na omówieniu wyników przeprowadzonych badań. W moim przekonaniu jest to spowodowane brakiem wyznaczenia celów cząstkowych i problemów badawczych. Podobny teoretyczno-empiryczny charakter ma kolejny podrozdział, w którym przedmiotem rozważań są relacje między urbanizacją, wzrostem gospodarczym i społecznym a środowiskiem, z wykorzystaniem obszarów metropolitalnych. Z treści trudno jednak wywnioskować, która część ma charakter autorski, a która jest wynikiem studiów literaturowych. Podrozdział zamyka konkluzja, w której Autorka krytycznie odniosła się do rezultatów przeprowadzonych badań, w tym sformułowała wnioski i opinie, które można traktować jako swoisty głos w dyskusji, dotyczący zintegrowanych systemów zarządzania miastami wojewódzkimi w Polsce.

Bardzo ciekawie prezentuje się natomiast kolejny rozdział, w którym zasadniczym przedmiotem rozważań jest strategia rozwoju miast. Autorka rozpatruje ją z punktu widzenia społeczno-ekonomicznego i ekonomiczno-środowiskowego planowania, i zagospodarowania przestrzennego miast regionalnych Polski. Wnikliwa analiza pozwoliła jej zidentyfikować trzy przesłanki do zmiany kierunków rozwoju miast regionalnych, elementy wpływające na strukturę ich strategii, a także kierunki dynamizowania funkcji ośrodków regionalnych. W rozdziale tym Habilitantka ocenie poddała również dokumenty wpływające na strategię rozwoju miast. Zaprezentowana analiza została zobrazowana przykładami empirycznymi, co pozytywnie wpłynęło na wartość poznawczą tej części pracy. Atutem rozważań zawartych w tym rozdziale jest syntetyczne ujęcie problemu, Autorka nie wykracza poza przyjęty schemat badań, skupia się na kwestiach najważniejszych z punktu widzenia tematu, pomijając aspekty mało istotne i nieważne.

Przedmiotem rozważań rozdziału 10 są przesłanki rozwoju ośrodków regionalnych w Polsce. Punktem wyjścia jest przybliżenie problematyki związanej z wizją rozwoju miast. Autorka w pierwszej kolejności prowadzi teoretyczną dyskusję na temat pojęcia wizji i utożsamianej z nią filozofii. Cześć tą uważam jednak za zbędną, rozważania te moim zdaniem nie wnoszą nic istotnego do przedmiotu badań. Wartością dodaną ocenianego rozdziału jest natomiast prezentacja wizji poszczególnych miast wraz z prezentacją najważniejszych cech. W kolejnym podrozdziale kontynuuje temat skupiając się na misji rozwoju miast. W podrozdziale tym szczegółowo charakteryzuje misje badanych jednostek, podobnie jak w poprzedniej części wskazując najważniejsze cechy wyróżniające. Trzecia część rozdziału 10 dotyczy wyzwań rozwojowych, które zdaniem Habilitantki były podstawą przyjętych wizji i misji. W ramach podrozdziału omawia cele krajowej polityki miejskiej, wyzwania rozwojowe podporządkowane twórczości inwestycyjnej, cele krajowej polityki przestrzennej itp. Na

uwagę zasługuje tabelaryczna prezentacja katalogu wyzwań rozwojowych według kierunków rozwoju, uchwalonych w strategiach rozwoju ośrodków regionalnych Polski, w kontekście lat 2015-2030. Prezentacja ta ma stosunkowo wysoką wartość poznawczą.

Ostatni 11 rozdział Autorka zatytułowała „*Katalogi elementów struktury strategii rozwoju miast regionalnych Polski*”. W pierwszej kolejności dyskusji poddaje aspekty środowiskowe miast, które powinny redukować zagrożenia ekologiczne w promowaniu szeregu rodzajów aktywności rozwojowych interesantów miast. W dalszej części przedstawia różnego rodzaju katalogi, w tym między innymi pozytywnych i negatywnych czynników rozwoju miast, kierunków rozwoju miast, celów szczegółowych i operacyjnych rozwoju miast, a także zadań strategicznych, szczegółowych i rezultatów działalności rozwojowej miast. Wszystkie poruszone kwestie zobrazowane zostały przykładami empirycznymi. Na pozytywne wyróżnienie zasługuje duża staranność w interpretacji wyników, Habilitantka umiejętnie je tłumaczy i wyjaśnia, formułując jednocześnie polemiczne i krytyczne uwagi. Ponadto na uwagę zasługuje tabelaryczne przedstawienie niektórych kwestii, np. katalog mocnych stron rozwoju według subpolityk rozwoju, uchwalonych w strategiach rozwoju ośrodków regionalnych Polski, w kontekście lat 2015–2030, katalog szans rozwojowych według subpolityk rozwoju, uchwalonych w strategiach rozwoju ośrodków regionalnych Polski, w kontekście lat 2015–2030 czy katalog zagrożeń rozwojowych według subpolityk rozwoju, uchwalonych w strategiach rozwoju ośrodków regionalnych Polski, w kontekście lat 2015–2030.

Zakończenie monografii kończy się syntetycznym podsumowaniem, w którym zaprezentowano najważniejsze rezultaty uzyskane w wyniku przeprowadzonych badań, rekomendacje adresowane dla praktyki gospodarczej, ograniczenia związane z przeprowadzonym badaniem oraz dalsze możliwości badawcze. Stosunkowo dużym niedociągnięciem jest brak odniesienia się w zakończeniu do celów i hipotez przyjętych w pracy (s. 26). Co prawda Autorka podaje, że „*wyniki analizy umożliwiły weryfikację hipotez...*” (s. 53). Niestety nie dostrzegam tej weryfikacji.

Konkludując, mimo wskazanych powyżej uwag krytycznych i polemicznych uważam, że wkład dr inż. Ewy Jadwigi Lipińskiej w rozwój dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości, wykazany w monografii „*Zarys teorii państwa jako organizacji bezpiecznej ekologicznie w badaniach empirycznych*”, jest znaczny, ponieważ:

- w monografii przedstawiono bardzo ważny, rozwojowy, dynamicznie się zmieniający problem dotyczący relacji między bezpieczeństwem ekologicznym państwa, a rozwojem miast regionalnych,
- umiejętnie zidentyfikowano luki badawcze, z których pierwsza odnosi się do kwestii związanych z planowaniem rozwoju miast w kontekście wyzwań związanych z bezpieczeństwem ekologicznym, a druga dotyczy braku w polskiej rzeczywistości powszechnie przyjętej koncepcji rozwoju państwa bezpiecznego ekologicznie, jak i metod oceny bezpieczeństwa ekologicznego państwa,
- zaprezentowano systematyczny i retrospektywny przegląd literatury, dzięki któremu wyjaśniono i usystematyzowano wiele aspektów związanych z bezpieczeństwem ekologicznym państwa, w tym odniesiono się do transformacji prowadzących do konfrontacji i zbliżenia między państwami i narodami, bezpieczeństwa ekologicznego jako złożonej, wielopoziomowej i wielowątkowej koncepcji, koncepcji odpowiedzialności społecznej i teorii dóbr publicznych, praktyczności koncepcji zrównoważonego rozwoju, która jest implikowana przez sprawiedliwość społeczną i współodpowiedzialność za teorię rozwoju państwa i jego miast oraz zarządzania środowiskowego odnoszącego się do bezpieczeństwa ekologicznego, w sposób zintegrowany i ze stanowisk systemowych.

- zdefiniowano wielu pojęć i terminów pośrednio lub bezpośrednio wiążących się bezpieczeństwem ekologicznym państwa, w tym przykładowo zaprezentowano definicje: inteligentnego miasta, nowego zrównoważonego rozwoju, techniki ekologicznej, odpowiedzialnego społecznie i zrównoważonego rozwoju miasta itp.,
- wykazano wpływu koncepcji odpowiedzialności społecznej, zrównoważonego rozwoju i zarządzania środowiskowego miast i ich regionów na wzrost lub zmniejszenie bezpieczeństwa ekologicznego państwa,
- poszerzono wiedzę dotyczącą wpływu miast regionalnych na bezpieczeństwo ekologiczne, w tym zaprezentowano politykę rozwoju ośrodków regionalnych w Polsce, omówiono strukturę strategii i przesłanki rozwoju ośrodków regionalnych Polski, a także zaprezentowano szeroki zestaw katalogów związanych ze strategią rozwoju miast regionalnych Polski,
- wskazano dalsze możliwości badawcze związane z zarządzaniem w kontekście odpowiedzialności społecznej i zrównoważonego rozwoju na rzecz bezpieczeństwa ekologicznego oraz zidentyfikowano potrzebę zmian w *strategiach rozwoju miast* i innych dokumentach wpływających na bezpieczeństwo ekologiczne.

Należy podkreślić, że monografia jest stosunkowo przejrzystym i czytelnym opracowaniem, każda część skupia się na kilku problemach związanych z relacją jak zachodzi między bezpieczeństwem ekologicznym państwa, a rozwojem miast regionalnych, a wkład dr inż. Ewy Jadwigi Lipińskiej jest wyraźnie widoczny dzięki przyjętej strukturze opracowania i sposobowi prowadzenia argumentacji. Sumując, przedstawiona jako osiągnięcie naukowe monografia pt. „Zarys teorii państwa jako organizacji bezpiecznej ekologicznie w badaniach empirycznych”, wnosi znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości, tym samym spełniony jest drugi warunek nadania stopnia doktora habilitowanego, zawarty w art. 219 ust. 1 pkt 2, Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.).

Ocena pozostałej aktywności naukowej

Działalność naukowo-badawcza dr inż. Ewy Jadwigi Lipińskiej skupia się na zagadnieniach dotyczących szeroko rozumianych aspektów środowiskowych. W swoich badaniach porusza wątki dotyczące ochrony środowiska, jego zasobów, gospodarki zasobami, zanieczyszczeń, spraw ekologicznych, działalności gmin w zakresie zarządzania odpadami, współpracy, a także zagadnień prawnych, społecznych, gospodarczych itp.

Wskazane zagadnienia łączą się ze sobą, dając spójny profil różnorodnych zainteresowań badawczych skupiających się wokół problematyki środowiskowej. Według zestawienia Habilitantki zamieszczonego w Autoreferacie, jest ona autorką lub współautorką 74 publikacji naukowych, z których 69 powstało po doktoracie, w tym:

- 3 samodzielne monografie naukowe,
- 1 monografia we współautorstwie,
- 34 samodzielne rozdziały w monografiach naukowych,
- 1współautorski rozdział w monografii naukowej,
- 19 samodzielnych artykułów naukowych w czasopismach,
- 3 współautorskie artykuły naukowe w czasopismach.,
- redakcja 8 monografii naukowych.

Ponadto dr inż. Ewa Jadwiga Lipińska dwukrotnie była współautorem sprawozdań z wykonania projektów badawczych.

Większość dorobku naukowego opublikowana jest w języku polskim (według Autoreferatu, s. 6-11, na 69 publikacji 3 są w języku angielskim i 1 w ukraińskim), Większość z nich opublikowano w czasopismach naukowych o zasięgu lokalnym i krajowym, w tym w takich jak: Przestrzeń Społeczna, Czasopismo Inżynierii Lądowej, Środowiska i Architektury, Górnictwo i Geologia, Odpady i Środowisko itp. Dwa artykuły opublikowano w zeszytach naukowych Uniwersytetu Lwowskiego. Do wykazu osiągnięć naukowych nie dołączono wybranych artykułów i rozdziałów w monografiach, nie zostały one zatem ocenione pod względem merytorycznym i metodycznym. Liczba cytowań publikacji Habilitantki w bazie Google Scholar wynosi 67, liczba cytowanych publikacji 21, wskaźnik Hirscha 4. Brak jest informacji na temat cytowań w innych bazach, w tym BazEcon, czy Research Gate, a także sumarycznej punktacji ministerialnej.

Oceniając pozostały dorobek naukowy dr inż. Ewy Jadwigi Lipińskiej uważam, że pod względem ilościowym jest on stosunkowo niewielki, a jego słabą stroną jest przede wszystkim brak szerszego upowszechniania poza granicami kraju.

Wysoko natomiast oceniam aktywność konferencyjną Habilitantki. Po uzyskaniu stopnia doktora wzięła udział w 50 konferencjach zarówno krajowych, jak i międzynarodowych. Na uwagę zasługuje fakt wygłoszenia 48 wykładów plenarnych. Stosunkowo sporadycznie uczestniczy natomiast w konferencjach poza granicami Polski. Sześciokrotnie była członkiem komitetów organizacyjnych konferencji, wykonała również liczne recenzje naukowe w czasopismach i materiałach konferencyjnych. Na podkreślenie zasługuje recenzowanie artykułów w czasopismach takich jak: *Environmental Earth Sciences*, formerly *Environmental Geology* (ENGE), *International Journal of Environmental Science and Technology* (JEST) czy *Environmental Monitoring and Assessment* (EMAS). Dwukrotnie uczestniczyła w kometach redakcyjnych czasopism naukowych, w tym raz w charakterze redaktora tematycznego i raz w charakterze recenzenta.

Należy dodatkowo podkreślić, że jest lub była członkiem w Stowarzyszeniu Naukowym Przestrzeń Społeczna i Środowisko z siedzibą w Rzeszowie, gdzie pełniła funkcję członka Zarządu oraz przewodniczącej Komisji Rewizyjnej, Polskiego Komitetu Geologii Inżynierskiej i Środowiska z siedzibą w Warszawie oraz Narodowej Rady Ekologicznej w Warszawie.

Dr inż. Ewa Jadwiga Lipińska dwukrotnie była wykonawcą w projektach badawczych własnych. Pierwszy pt.: *Ocena wpływu naturalnej migracji przypowierzchniowej substancji węglowodorowych na warunki eksploatacji wód mineralnych w uzdrowiskach na przykładzie Iwonicza-Zdroju*, finansowany był przez Narodowe Centrum Nauki w Krakowie, drugi, pt.: *Ocena wpływu wyrobisk górniczych początków górnictwa naftowego (kopanek) na środowisko*, finansowany był przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w Warszawie. W obu projektach Habilitantka pełniła rolę kierownika projektu.

Ponadto dr inż. Ewa Jadwiga Lipińska osiemnastokrotnie uczestniczyła w zespołach badawczych realizujących różnorodne projekty. Pełniła w nich różnorodne role, takiej jak: ekspert, członek Forum, członek Komisji Egzaminacyjnej, członek Zespołu, członek Rady, członek Komisji itp.

W dniach od 21 do 24 września 2015 roku Habilitantka, w charakterze inspektora-eksperta ochrony środowiska, wzięła udział w wizycie studyjnej w Norweskiej Agencji Środowiska w Oslo w ramach Funduszu Współpracy Dwustronnej w związku z realizacją Programu Operacyjnego PL03 „Wzmocnienie monitoringu środowiska i działań kontrolnych”. Organizatorem wydarzenia było Ministerstwo Środowiska, Główny Inspektor Ochrony Środowiska w Warszawie i Norweska Agencja Środowiska w Oslo. Celem wizyty studyjnej było poznanie dobrych praktyk norweskich w zakresie postępowania z odpadami medycznymi i weterynaryjnymi, zapoznanie się z norweskimi regulacjami prawnymi i obowiązkami Norweskiej Agencji Środowiska w zakresie odpadów medycznych i zakaźnych.

Uczestniczyła również, w charakterze członka Komitetu Sterującego, w latach 2012-2014, w Programie Operacyjnym *Wzmocnienie monitoringu środowiska oraz działań kontrolnych*, który był finansowany ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014. Udział w projektach oceniam pozytywnie.

Habilitantka swoją aktywność na polu naukowym wiąże także z praktyką gospodarczą, z którą aktywnie współpracuje. W tym zakresie udział brała w 3 projektach, dwukrotnie zleconych przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów, które współfinansowane były ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i raz przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, dotyczący *Wzrostu efektywności działalności Inspekcji Ochrony Środowiska na podstawie doświadczeń norweskich*, który finansowany był przez Norweskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

Ponadto w ramach współpracy z sektorem gospodarczym wielokrotnie była inicjatorką podpisania różnych porozumień o współpracy dwustronnej lub naukowej między różnego rodzaju instytucjami, w tym między innymi pomiędzy Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska w Rzeszowie a: Drohobyckim Państwowym Uniwersytetem Pedagogicznym im. Iwana Franki w Drohobyczu, Wydziałem Geodezji Górniczej i Inżynierii Środowiska Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie, Państwową Wyższą Szkołą Techniczno-Ekonomiczną im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu, Państwową Wyższą Szkołą Zawodową im. Stanisława Pigonia w Krośnie, Caritas Diecezji Rzeszowskiej, Zakładem Karnym w Uhercach Mineralnych, Uniwersytetem Rzeszowskim, Wydziałem Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego, Politechniką Rzeszowską im. Ignacego Łukasiewicza, Akademią Górniczo-Hutniczą im. Stanisława Staszica w Krakowie. Habilitantka pełniła rolę inicjatorki podpisania porozumień o współpracy dwustronnej, a także prowadziła nadzór merytoryczny nad ich realizacją.

W swoim dorobku praktycznym wskazuje również na trzy wdrożenia technologiczne. Pierwsze dotyczyło wdrożenia i doskonalenia nowoczesnych metod zarządzania w urzędach administracji rządowej w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Rzeszowie, drugie optymalizacji procesów związanych z obsługą klienta w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Rzeszowie, a trzecie związane było z wdrożeniem technologii w ramach projektu pt. *Wzrost efektywności działalności Inspekcji Ochrony Środowiska na podstawie doświadczeń norweskich*. W ostatnim przypadku nie podano miejsca wdrożenia.

Dr inż. Ewa Jadwiga Lipińska była również autorką opinii, raportów, kart przedmiotów, wielokrotnie podejmowała prace o charakterze koncepcyjno-wdrożeniowym i szkoleniowym, prowadziła wykłady dla praktyków gospodarczych i pracowników administracji publicznej, brała aktywny udział w zespołach eksperckich i konkursowych.

Reasumując, przedstawione informacje o aktywności naukowej wskazują, że była ona realizowana w więcej niż jednej uczelni i instytucji naukowej, w tym:

- w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Krośnie, Instytut Politechniczny, Zakład Inżynierii Środowiska,
- Wyższej Szkole Inżynieryjno-Ekonomicznej w Rzeszowie,
- Państwowej Wyższej Szkole Wschodnioeuropejskiej w Przemyślu,
- Politechnice Rzeszowskiej im. Ignacego Łukasiewicza.

Brak jest natomiast większej aktywności zagranicznej. Habilitantka wykonała tylko około 30 recenzji dla zagranicznych czasopism, była inicjatorką podpisania porozumienia o współpracy naukowej pomiędzy Drohobyckim Państwowym Uniwersytetem Pedagogicznym im. Iwana Franki w Drohobyczu a Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska w Rzeszowie, a także wzięła udział w kilkudniowej wizycie studyjnej w Norweskiej Agencji Środowiska. Mimo uwagi, uważam, że

aktywność naukowa dr inż. Ewy Jadwigi Lipińskiej jest istotna, w jej skład wchodzi projekty, publikacje, recenzje naukowe w czasopiśmie i materiałach konferencyjnych, raporty, opinie, udział w pracach eksperckich i konkursowych, tym samym spełniony jest trzeci warunek nadania stopnia doktora habilitowanego, zawarty w art. 219 ust. 1 pkt 3, Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.).

Konkluzja

Po dokonaniu oceny przedstawionej dokumentacji obejmującej osiągnięcia naukowe i aktywność naukową dr inż. Ewy Jadwigi Lipińskiej stwierdzam, że osiągnięcia naukowe opublikowane w monografii pt. „Zarys teorii państwa jako organizacji bezpiecznej ekologicznie w badaniach empirycznych”, wnoszą znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości, a aktywność naukowa spełnia kryteria uznania jej za istotną. Oznacza to, że spełnione zostały warunki określone w art. 219 ust. 1 pkt 2 i 3, Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.).

Uwzględniając powyższe stwierdzenie wyrażam pozytywną opinię w sprawie nadania dr inż. Ewie Jadwidze Lipińskiej stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości.

